Het koninkrijk der hemelen.
(1) Het koninkrijk is in jullie

Lezing

Toen de farizeeën Jezus vroegen wanneer het koninkrijk van God zou komen, antwoordde Hij hun: 'De komst van het koninkrijk van God laat zich niet aanwijzen, en men kan niet zeggen: "Kijk, hier is het!" of: "Daar is het!" Maar weet wel: het koninkrijk van God ligt binnen uw bereik.'

Lc 17,20-21 (NBV21)

Overweging

Tweeduizend jaar geleden was er een man die verkondigde "Bekeer U want het koninkrijk der hemelen (koninkrijk Gods, koninkrijk van de vader) is nabij". Deze man was Jesjoea van Nazareth, zoon van een timmerman. Jesjoea was een zeer courante naam in het toenmalige Palestina (Het zou bij wijze van spreken ook Sus van Kobbegem kunnen geweest zijn). (Jesjoea is later vergriekst en gelatiniseerd tot Jezus)

Hoezo het "koninkrijk der hemelen" is nabij?

Als we kijken naar de maatschappij waarin Jesjoea leefde dan kijken we als in een verre spiegel : sociale ongelijkheid, uitbuiting (Palestina was een Romeins wingewest), een priesterkaste (Saduceeën) die vooral voor zichzelf zorgde en het op een akkoordje gooide met de Romeinen. Jezus ging tekeer tegen de geldwisselaars op het voorplein van de tempel, maar zij waren nodig om het courante onreine geld om te zetten in tempelgeld…..en wie profiteerde hiervan?.....juist! de priesterkaste van het sanhedrin. …..het was "een handeltje"

Hoezo het koninkrijk der hemelen is nabij?

De huidige maatschappij ziet er misschien heel anders uit; maar de basispatronen lijken niet erg veranderd. Het is nog vaak "een handeltje". Je moet wel een dromer zijn om te zeggen dat het koninkrijk der hemelen nabij is.

Jezus (Jesjoea) gaat zelfs nog een stap verder en zegt: "Het Koninkrijk van God ligt binnen Uw bereik". In de vroegere vertalingen staat er "het koninkrijk is bij U" en in de Q-tekst (de basistekst waarop de evangelies gebaseerd zouden zijn, staat: "zie het koninkrijk van God is in jullie". Ik laat me vertellen (door Karel) dat "het koninkrijk is in U" een betere vertaling is van de oorspronkelijke tekst dan "het koninkrijk is binnen jullie bereik". Durven de moderne bijbelvertalers niet meer dromen?
Logion 3 uit het Thomasevangelie (apocrief) vind ik fascinerend in dit verband. Het luidt als volgt:
"*Jezus zei: Als zij die u trachten mee te slepen, tot u zeggen: "Zie, het koninkrijk is boven de aarde", dan zullen de vogels u voor zijn. Als ze tot u zeggen: "Het is onder de aarde", dan zullen de vissen in de zee u voorgaan. Maar het Koninkrijk is binnen u en het is in uw zien. Wie zichzelf kennen, zullen het vinden; wie zichzelf kennen, zullen weten dat zij zonen zijn van de levende vader. Maar als u zichzelf niet zult kennen, dan leeft u in armoede en bent u die armoede."*
Mgr Romero drukt het zo uit: "Het rijk Gods ligt niet aan de overkant van de zee of in de hoogte van de hemel, maar in de intimiteit van je eigen hart (preek van 10 juli 1977)

In ons dus? Als een mosterdzaadje; zoals we in het evangelie van volgende week zullen horen? Dit doet me denken aan de metafoor van de Boeddhistische zenmonnik Thich Nhat Hanh. Hij vergelijkt het mensenhart met een zaaibed waar verschillende zaadjes in zitten; positieve- en negatieve. Het is aan ons (en de omgeving) om te bepalen welke zaadjes we voeding geven en tot ontkieming laten komen en laten uitgroeien tot een grote plant. Vergelijk ook met Matteus 13: Het Koninkrijk der hemelen is als iemand die goed zaad gezaaid had op zijn akker…..
Is (was) het koninkrijk der hemelen dan ook aanwezig als mosterzaadje in Poetin, Trump, Netanyahu?

"Bekeer U, want het koninkrijk van de vader is nabij" Verwees jezus hierbij niet eerste instantie naar zichzelf? (Is met hem niet het Koninkrijk nabij gekomen?) Misschien niet bescheiden, maar waarom zou men ook de lamp onder de korenmaat zetten? Tegen Pilatus zegt hij : Ja, koning ben ik, maar mijn koninkrijk is niet van deze wereld. Deze uitspraak ligt mede aan de basis voor diegenen die het "Rijk der hemelen' in het hiernamaals plaatsen. Mgr Romero zegt hieromtrent: "De kerk probeert een betere wereld op te bouwen omdat het rijk Gods hier moet beginnen" (preek 26 juni 1977). Het rijk Gods begint hier en nu.

Hoe kunnen we dit rijk der hemelen gestalte geven? De evangelisten laten Jezus regelmatig zeggen : "Volg mij"; (en niet "aanbid mij"); m.a.w. neem mij als voorbeeld. En ook hier zie ik een parallel met het Boeddhisme. In het Boeddhisme is er een uitspraak: "Als je de Boeddha tegenkomt, vermoordt hem dan"….een zeer onboeddhistische uitspraak; maar eigenlijk willen ze hiermee zeggen: doe wat de Boeddha doet en ga niet aan zijn slippen hangen. Het hele handelen van Jezus is gericht op het Koninkrijk van de vader.

Te hoog gegrepen voor ons; gewone stervelingen (het woord alleen, al) ? Dan wil ik hierbij een kort verhaaltje vertellen; opgetekend door de Indische Jezuiët Anthony de Mello in zijn boek "Song of the bird".

Een man vond een adelaarsei en legde dat in het nest van een boerenkip. Het adelaarsjong kwam gelijk uit met de kuikens en groeide samen met hen op.
De adelaar deed zijn hele leven wat de kuikens deden, want hij dacht dat hij een scharrelkip was. Hij krabde de aarde op zoek naar wormen en insecten. Hij tokte en kakelde, sloeg met zijn vleugels en wist zich een stukje in de lucht te verheffen.
Jaren gingen voorbij en de adelaar werd heel oud. Op een dag zag hij een prachtige vogel hoog boven zich in de wolkenloze lucht. Hij gleed met majestueuze gratie door de krachtige termiek en bewoog zijn sterke, gouden vleugels nauwelijks.
De oude adelaar keek met ontzag omhoog en vroeg : "Wie is dat?"
Dat is de adelaar, "de koning van de vogels" zei zijn buurman. Zijn rijk is hoog in de lucht. Wij zijn kippen, wij horen op de aarde. Dus de adelaar leefde en stierf als een kip, want dat meende hij te zijn.

Zijn wij als de oude adelaar en zetten maar meteen de lamp onder de korenmaat of geloven wij dat het koninkrijk in ons is of althans binnen ons bereik?

André Nuytemans
De Lier, Brugge, 13 oktober 2024